

Alkollü İçeceklerle ‘Alkolsüz’ Kılıfı/Maskesi

Kemal Özer

Sağlık ve Gıda Güvenliği Hareketi Başkanı / Gazeteci

Bırakınız çocuklara alkollü içirmeyi, ‘alkol ve çocuk’ kelimelerinin yan yana gelmesi bile korkunçtur. Alkolün sarhoş ediciliği bir yana, insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri artık tartışmasız bir gerçek.

Kimileri için hayat doğumla başlıyor gibi gözükebilir. Oysa bir bebeğin hayatı; daha sperm ve yumurtanın birleşmesinden önce, anne ve baba adayının 70 gün önce yedikleri gıdalarla başlar. Daha da önemlisi anne ve babanın sağlığı, cenin aday sperm ve yumurtanın sağlıklı olup olmayacağını belirler.

Gıda yerine kimyasal ürünlerle beslenen, gerekmediği halde yapay ilaçlar alan, az veya çok alkol ve alkollü ürünler (vb yasaklı gıdalar) tüketen bir ebeveynin sağlıklı bireyler bekleme hakkı olabilir mi?

Yaygın kanaatin aksine, büyüme 18-20 yaşlarında sona ermez, otuzlu yaşlara kadar sürer. İster çocuk aday sperm ve yumurta üretim süreci öncesi, isterse de 30’lu yaşlara kadar tüketeceğimiz ürünler, hem sağlıklı birey olup olmayacağımızı, hem de bizden neşet edecek yeni nesillerin hatta daha sonraki nesillerin ruh ve beden sağlığı açısından belirleyicidir.

Her ne kadar tüketilebilen her şey ‘gıda’ gibi etiketlense ve öyle zannedilse de; gerçekte canlı için yararlı ise gıdadır, değilse ‘gıda değildir’ ve böyle etiketlenemez, etiketlenmemelidir.

Mesela alkol, gazlı içecekler, MSG tuzu, rafine şeker, beyaz ekmek gibi ürünler, insanda hem ‘bağımlılık’ yapar, hem de organ yetmezliği, diyabet, obezite gibi hastalıklara yol açar. Tıpkı sigarada uygulandığı gibi, bunlar da zararlarını ifade eden metin ve görsellerle etiketlenmesi gerekir.

Alkol ve sigaranın yol açtığı tehlikeyi sıralamaya kalksak, ne derginin bu sayısı yeter, ne de gelecek sayılarında başka makalelere yer kalır. Oysa uzun zamandır devlet eliyle alkol üretilip, satılırdı bu ülkede. Şimdi ise devlet himayesiyle, hatta teşvikiyle üretilip içiriliyor insanlara.

Günümüz Türkiye’inde devlet sigara ve alkol üretmiyor belki, ama yasal düzenlemeleriyle bunların nasıl üretileceğini, pazarlanacağını belirliyor. Aynı devlet, yaptığı ‘Alkolsüz Bira’ düzenlemesiyle, birayı alkollü olduğu halde “alkolsüz” etiketiyle satılmasını sağlıyor hatta **“himaye ve teşvik”** ediyor.

Aynı durum kolalar, gazlı içecekler, aromalı içecekler yani meyve suları ve aromalı madden suları içinde geçerli.

‘Alkollü İçkilerde Hacmen Alkol Miktarının Etiketinde Bildirilmesi Hakkında Tebliğ’in, miktarı yüzde 1,2’nin altında ve alkol içeren ürünlerin alkollerini yokmuş gibi kabul ettiğinden, etiketine alkol oranını yazmayı değil, yazmamayı öngörüyor.

Alkolsüz İçecekler Tebliği ise, ürüne eklenen 3,0 g/l etil alkolü (2007 öncesinde 5 g/l idi) hem alkolsüz saymakta, hem de etiketine alkol miktarını yazmayı zorunlu kılmamaktadır.

Bira Tebliği ise biraları içerdiği alkol miktarlarına göre 4'e ayırmakta.

<i>Ürün Adı</i>	<i>% Hacmen Alkol (20°C)</i>
Alkolsüz içecekler	< 0,3
a) Alkolsüz bira	< 0,5
b) Düşük Alkollü Bira	> 0,5 < 3
c) Bira	> 3 < 6
ç) Yüksek Alkollü Bira	> 6 < 10

Tabloda da görüleceği üzere; litrede alkol oranı yüzde 0,3'den az ise kola, gazoz, meyve suyu iken, bu yüzde 0,5'e ulaştığında bira "alkolsüz(!) bira" olarak tanımlanıyor. Sonrasında ise alkol oranı biranın nevini belirliyor.

Tablodaki ürünler arasında iki temel özelliğin ilki, hepsinin farklı oranlarda da olsa alkol içermesi, ikincisi ise üzerine konulan etiket. Alkol oranı düşük olanlar alkolsüz olarak etiketlenirken, yüksek oranlar ise alkollü olarak etiketleniyor. Hangi orandaki alkolün alkol sayılmayacağına üç beş bürokrat, millet adına karar veriyor.

Tartışmalı da olsa -ülkenin ortak sözleşmesi kabul edilen- (meri) anayasa 58. maddesinde; çocukların alkol, uyuşturucu ve kumardan uzak tutulmasını emrediyor. Bu emredici ve bağlayıcısı yasağa rağmen Devlet (yani Gıda, tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TSE standardı), bu bağımlılık yapıcıları anne babanın yanı sıra, çocuk hatta bebeklerin tüketmesine ve bu sayede hasta ve bağımlı hale gelmelerine izin veriyor. Dahası yasal güvenceye kavuşturarak himaye ediyor.

Bir başka çelişki ise, 5 gr/l alkol içeren 'kırmız', alkollü içecekler listesinde yer bulurken, aynı oranda alkol içeren bira alkolsüz olarak etiketleniyor. Bu hileyle etiketlenen alkollü bira, helâl(!) sertifikası alıp, üzerinde 'helâl damgası' vurulmuş bir şekilde pazarlanıyor.

İşin dini boyutu bir yana, Türkiye'de (klorpropamid ve tolbutamid metronidazol, kloromfenikol, prokarbazin, mepakrin ve varfarin gibi) ilaçlar, alkol içeren ancak alkol içerdiği bilinmeyen bir içecek alındığı veya sonrasında böyle bir içecek içildiğinde, asetaldehit birikmesine bağlı olarak 'asetaldehit sendromu'na yol açarlar. 'Yarar beklediğiniz ilacın alkolle birleşmesi, toksiteyi artırıp tehlikeli sonuçlara yol açabilir' diyor hekimler.

Her şey, az biraz almakla başlar. Bir bebeğin bir şeyi içmeyi öğrenmesi ise birkaç damlayla... Sonra o onun hayatının vazgeçilmezleri arasına girer. Bal şerbeti içerek büyümüş bir bebeğe, kola içirmek kolay olmayacaktır. Hakeza aynı durum tersi içinde geçerli olacaktır. Alkollü olmasına karşın, etiketine "alkolsüz" ibaresi yazılarak etiketlenmesi/satılması, hangi yaşta olursa olsun bilinçaltının yönetilmesi ve yönlendirilmesi amacını taşır. Bira ve diğer içeceklerin alkol içermelerine karşın "alkolsüz" etiketlenmelerinin, yani mevzuatın bu şekilde düzenlenmesinin en şeytanî amacı; alkolden özellikle de dinî nedenlerle uzak duran toplumları aşama aşama 'bağımlı hâle getirmek' içindir.

Böyle bir düzenleme ve uygulamanın altında iyi niyet aramak, safça ve beyhude bir çabadır. Biz, 2006'da kola, gazoz ve aromalı maden sularına alkol eklendiğini TÜBİTAK Laboratuvarlarında ispat ettiğimizde, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tebliğde; sektörün istediği yönde acil bir düzenleme yaptı. Alkol, bu içeceklere aroma ve yağ çözücüsü, stabilizatör ve de ürüne tat bağımlılığı için eklenir. Bakanlık bu gerçeği gayet iyi bildiği halde, toplumun istek ve inancını göz ardı etti ve alkole, doğası gereği olmadığı halde "doğası gereği" şeklinde bir kılıf buldu. Ayrıca oranı da 5gr/l'den 3 gr/l'ye indirdi. Oysa önemli bir oranı meyve olan reçelde, doğası gereği olsa bile, alkole izin verilmiyordu.

Yeşilay'ın, alkolsüz biralarda alkol olduğunu laboratuvar sonuçları ile ispat etmesi neticesinde, aynı Bakanlığın şimdi de "alkolsüz bira" ibaresinin "Fermente edilmiş malt içeceği" ibaresiyle değiştirme gibi, başka bir kurmaca peşinde koştuğu görülüyor.

Bu durum, inatçı birinin yanlışlık ve haksızlığının olanca çıplaklığıyla ortaya çıktığında gösterdiği hırçınlıkla iddiasını sürdürmesi, ama babadan çekindiği için bu durumu gizlemeye çalışmasına benziyor. Mesela bazı ürünlerde "ishal yapar" değil de, "laksatif etki yapar" yazdığını görürüz. Bu ibarenin ishal yapar anlamına geldiğini, kimyacılar dışında kaç kişi bilir? Bil(e)mezler, çünkü teknik bir terim. Aynı şekilde alkol içerdiği halde "alkolsüz" ibaresinin yerine, "fermente edilmiş malt içeceği" yazmak, düpedüz milletle alaydır. Toplumun ve özellikle de çocukların alkol tüketimi konusundaki ısrarcı gayretin sürmesini istemenin teknik tezahürüdür. Alkolik batı kültürünün aramıza karışmış halidir.

Bir ürün rejimin yapısı nedeniyle yasaklanamıyorsa, o ürünün içeriğinin etikette açık seçik bir şekilde yazılmasının önünde, kötü bir niyetin veya başkalarıyla işbirliğinin dışında nasıl bir engel vardır? Bunu kim, neden istemez? Bunu engellemek için neden dolaplar çevrilir? Siyasi irade, toplumun tüketmeme haklarına neden saygı göstermez? Mevzuatımızın bütünü bir yana, gıda mevzuatının içindeki bu şekilde kötü niyetle işlenmiş mayınlar olduğunu ne zaman görüp, önlem alacağız?

Devlet, siyasi ve dini amaçlar bir yana, sadece toplumun sağlığı için, çocukları bağımlılık yapıcı etkilerden ve her şey bir yana, bu etkilerin ekonomik ağırlığından kurtulmak için bile önlem alır ve almalıdır. Kaldı ki; alkol de, MSG de, şeker ve türevleri de, gazlı içecekler de bağımlılık yapar ve insanları alkole hazırlarlar. Nasıl ki, Milli Eğitim, okullarda bu tür içeceklerin satılmasını yasak etti, diğer bakanlıklarda insafa gelip doğru adımlar atmakla mükelleftirler. Topluma düşen görevse, doğru adımı desteklemek, yanlış ise itiraz/isyan etmek olmalıdır.

15/06/2012

kemalozer@gidahareketi.org